

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2313/2022
27.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Вељко Милосављевић, адвокат из ..., против туженог Града Крагујевца, кога заступа Градски правобранилац Града Крагујевца, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1914/21 од 06.10.2021. године, у седници већа одржаној 27.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1914/21 од 06.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1914/21 од 06.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужилаца и потврђена пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 143/20 од 29.04.2021. године, у ставовима другом и трећем изреке, којима је одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцима солидарно, на име накнаде за експроприсану, а неисплаћену непокретност, означену као зграда од 130 м² у решењу Експропријационе комисије за Град Крагујевац бр. ... од 23.06.1947. године, у делу од кп. бр. ..., уписане у ЛН бр. ... КО ... у мерама и границама ближе означеним у ставу другом изреке првостепене пресуде које је порушени грађевински објекат заузимао, исплати укупан износ од 11.050.026,00 динара, све са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате и обавезани тужиоци да туженом солидарно на име трошкова парничног поступка исплате износ од 330.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужилаца изјављена против решења садржаног у ставу првом изреке првостепене пресуде, којим је одбијен као неоснован приговор апсолутне ненадлежности суда за поступање у овој парници истакнут од стране туженог.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су правни следбеници пок. ГГ иза смрти ДД, бив. из ..., унука пок. ГГ по сину ЂЂ. Решењем Експропријационе комисије ГНО Крагујевац од 23.06.1947. године извршена је експропријација земљишта ранијег власника, сада пок. ГГ, бив.из ... и то дела парцеле бр. ..., укупне површине 358 м², од чега под зградом 130 м², која се налазила у зл. ... бр. ..., у корист ГНО ..., за пресецање непросеченог дела ... улице у ..., у циљу извршења регулационог плана Града Крагујевца. Правноснажним решењем Експропријационе комисије од 02.08.1947. године, одређена је накнада за целокупну површину експроприсане непокретности у укупном износу од тадашњих 73.600,00 динара и обавезан корисник експропријације да ранијем власнику, односно његовим наследницима исплати утврђени износ накнаде. Након изузимања је порушен објект од 130 м², који је био предмет експропријације.

Из налаза и мишљења вештака геодетске струке утврђена је идентификација парцела старог премера и положаја стамбеног објекта од 130м², да је објект заузимао кп.бр. ..., .../..., .../..., .../... и ... КО, мере и границе предметних непокретности, а из налаза вештака грађевинске струке је на основу процене Пореске управе утврђена тржишна вредност грађевинског објекта и градског грађевинског земљишта и да она износи за парцеле 3.250.000,00 динара, а за порушени објект 7.800.026,00 динара, укупно 11.050.026,00 динара.

Тужиоци су 01.04.2013. године поднели захтев Агенцији за реституцију за враћање одузете имовине (између осталог пословне зграде са припадајућим земљиштем на кп. бр. ... КО ..., по старом премеру) односно обештећење, који је услед одустанка тужилаца од захтева обустављен закључцима Агенције од 14.10.2013. године и од 07.08.2019. године.

На овако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право из одредби Закона о експропријацији, важећег у време доношења решења о експропријацији и одређивања накнаде за експроприсану непокретност и оценили да тужбени захтев није основан.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Одредбом члана 17. Основног закона о експропријацији („Службени лист ФНРЈ“, бр. 28/47), важећег у време доношења решења о експропријацији земљишта ранијег власника и решења којим је одређена накнада за експроприсане непокретности, прописано је да поступак експропријације спроводе среске односно градске експропријационе комисије на основу прописа овог закона и акта о експропријацији.

Чланом 29. истог закона прописано је да по завршеној усменој расправи комисија доноси решење о експропријацији односно о привременом узимању на коришћење имовине, посебно за сваког сопственика, да решење комисије садржи нарочито у чију корист је извршена експропријација, тачно одређивање предмета експропријације, тачан износ накнаде, одређивање да ли ће се накнада дати у новцу, државним обвезницама или у давању у замену друге одређене непокретности. Чланом 32. истог закона прописано је да ће одмах по правоснажности решења о експропријацији комисија издати налог државном органу односно задрузи или организацији, за чије је потребе извршена експропријација да поступи према том решењу у погледу накнаде ранијем сопственику експроприсане имовине.

Законом о пријављивању и евидентирању одузете имовине („Службени гласник РС“, број 45/2005) уређен је поступак пријављивања и евидентирања имовине која је на територији Републике Србије одузета без накнаде тржишне вредности или правичне накнаде применом прописа, између осталог о експропријацији, после 09.03.1945. године. Чланом 9. наведеног закона је прописано да ће се правни основ и права у погледу враћања имовине или обештећење по основу одузете имовине, као и поступак по захтеву за остваривање права на повраћај одузете имовине или обештећење за ту имовину уредити посебним законом. То је и учињено доношењем Закона о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС“, број 72/2011). Овим Законом је прописан начин и поступак враћања одузете имовине и врсте обештећења, између осталог за имовину одузету применом Основног закона о експропријацији („Службени гласник ФНРЈ“, број 28/47) и Закона о експропријацији („Службени гласник ФНРЈ“, број 12/57 и 53/62 и „Службени лист СФРЈ“, број 13/65, 5/68, 7/68 и 11/68). По члану 2. тачка 29) Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, праву на враћање односно обештећење подлеже имовина одузета на основу прописа о експропријацији који су се примењивали до 15. фебруара 1968. године, ако бившем власнику није уступљена друга непокретност у својину, станарско право или други облик најшире правне власти (члан 6. став 2. наведеног Закона).

У конкретном случају, правни претходник тужилаца је лишен својине на предметној непокретности уз одређену накнаду, а на основу одлука надлежног органа донетих у поступку у ком је постојала правна заштита. Након што је донето правоснажно решење о одређивању накнаде за експроприсану имовину, ранији власник је изгубио право својине на експроприсаном земљишту, власник је постао корисник експропријације, па ранији власник односно његови следбеници не могу изнова да захтевају по новим тржишним условима утврђивање висине накнаде за експроприсано земљиште. Правноснажно решење о одређивању накнаде за експроприсане непокретности представља извршну исправу на основу које су ранији власник и његови следбеници могли да у законом прописаном року захтевају његово извршење, односно исплату утврђене наканде. Одлучујућа чињеница за одлуку о постављеном тужбеном захтеву је, дакле, да ли је донето правоснажно решење о експропријацији и решење о накнади за експроприсану непокретност, а не да ли је утврђена накнада и исплаћена, како су то правилно закључили нижестепени судови.

И у ситуацији да није донето правоснажно решење о утврђивању наканде за експроприсану непокретност, што није ситуација у конкретном случају, у циљу отклањања повреде субјективног имовинског права, важећим Законом о враћању одузете имовине и обештећењу прописан је поступак и начин остварења повређеног

права, између осталог путем права на обештећење у виду новчане накнаде, па ни у таквој чињеничној и правној ситуацији, нема услова да се новчана накнада одреди и на исту обавезе корисник експропријације у судском поступку.

Наводима ревизије тужиоци понављају наводе истакнуте у жалби. Другостепени суд је оценио све жалбене наводе који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби и за своју одлуку је дао јасне и образложене разлоге. Њима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић